

УДК 378.147=111:81(510)(045)

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ У ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КНР

Любов Гунько

Навчально-науковий інститут аеронавігації, НАУ (Київ)

Анотація. У статті описані економічні передумови популяризації професійної підготовки прикладних лінгвістів у сучасному вищому навчальному закладі КНР; розглянуто вимоги щодо змісту навчання, напрямки підготовки та освітня програма за фахом; наведені приклади реалізації здобутих професійних навичок та знань. Головна увага автора спрямована на вивчення досвіду здійснення підготовки магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики у Китаї. А саме описання економічних та соціальних передумов популяризації даного напрямлення, перелік ВНЗів, де готуються спеціалісти з даної спеціальності, висвітлення головних цілей освіти та напрямів дослідницької діяльності за фахом, визначення освітньої програма підготовки лінгвіста у провідних вищих навчальних закладах КНР.

Ключові слова: *професійна підготовка, фахівець, прикладна лінгвістика, мова та мовлення, іноземна мова.*

Любовь Гунько

ПОДГОТОВКА МАГИСТРОВ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА И ПРИКЛАДНОЙ ЛИНГВИСТИКИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ КНР

Аннотация. В статье описаны экономические предпосылки популяризации профессиональной подготовки прикладных лингвистов в современном ВНЗ КНР; рассмотрены требования к содержанию образования, направления подготовки и образовательная программа по специальности; приведены примеры реализации полученных

профессиональных умений и знаний.

Ключевые слова: *профессиональная подготовка, специалист, магистр, язык и речь, иностранный язык.*

Liubov Hunko

*MASTERS OF A FOREIGN LANGUAGE AND APPLIED LINGUISTICS'
TRAINING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN CHINA*

Abstract. This paper analyzes economical background of popularization professional teaching for Masters of applied linguistics in modern Chinese higher educational establishments; requirements for teaching material content, areas of training and educational program, the examples of working area of obtained skills and knowledge. How political and economic situation in China influence the increasing of preparing masters of applied linguistics, who not only can speak foreign language properly but also can provide the implementation of scientific-research works for information systems creation, technology and automated machine translation, information gathering, writing instructions and manuals on the created system products

The main aim of this article is to research Chinese experience of masters of foreign language and applied linguistics trainings. Namely description of economic and social prerequisites this direction's popularization, list of Universities where training takes place, illustrates the main goals of education and directions of research activities in this field, definition of educational program of linguists preparation in Chinese universities.

The investigation showed main courses, subjects and directions for training masters of foreign language and applied linguistic, such as: general humanitarian and socio-economic disciplines, aimed at achieving universal knowledge, in order to form the necessary knowledge about the various society's spheres; general mathematical and natural-scientific disciplines that provide knowledge about achievements in the field of natural history and in the sphere of information technologies; general major disciplines that represent the

cycle of general linguistics' subjects during studying for master degree; training disciplines which include disciplines according to the major for building future linguists' professional skills; courses that complement professional training of the future specialist.

Special attention is devoted to material and information which was gotten from mails and conversations with administration and teachers from universities in China. And exactly this data which is current and updated was used in our article.

Our paper stresses that optimized and modern teaching system of masters of foreign languages and applied linguistics in Chinese institutions of higher education acquires values for reforming and improving the educational system of Ukraine.

Keywords: *professional training, specialist, applied linguistics, language and foreign language, teaching content.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України критично важливим є розвиток міжкультурних зв'язків з іншими державами для тісного співробітництва в економічній і політичній сферах. Тому, необхідною якістю сучасного фахівця стає здатність до здійснення професійного спілкування іноземною мовою, яке не може бути ефективним без знання правил і норм кроскультурної комунікації [3].

Іншомовна професійна підготовка передбачає виховання здатності до кроскультурної комунікації в області майбутньої професійної діяльності. Як зазначає О. Юдіна, підвищуючи іншомовну міжкультурну компетентність, ми підвищуємо і професійну компетентність, оскільки майбутній фахівець нового типу, який володіє іноземною мовою, часто має здійснювати професійну діяльність на міжнародному рівні, пристосовуватись до нового засобу спілкування, пізнавати іншу культуру та осмислювати власні етнокультурні першоджерела, швидко адаптуючись у полікультурному просторі та виявляючи толерантне ставлення до чужої

мови та культури [5, с. 35].

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми, пов'язані з процесом навчання іноземної мови, завжди привертали до себе пильну увагу вітчизняних та зарубіжних вчених і викладачів, які наголошували на значенні компетентності: Байденко В., Балл Г., Берестова Л., Бех І., Білицька Г., Войнар І., Гончаренко С., Гришанова М., Дегтярьова Г., Кочубей О., Кремень В., Куніцина В., Кузьміна Н., Маркова А., Равен Дж., Уайт Р., Хомський Н., Хуторський А. та ін. Значний внесок у дослідження процесу підготування магістрів з прикладної лінгвістики здійснили Бартош Д., Дубчинський В., Зав'ялова О., Ішутіна І., Калякін А., Сосніна Є., Фаткулін Б. та ін.

Однак, для забезпечення ефективності процесу підготування магістрів з прикладної лінгвістики корисним буде звернення до досвіду інших країн з цього питання, що залишається дослідженим недостатньо.

Мета статті. Вивчення досвіду здійснення підготовки магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики у Китаї. А саме описання економічних та соціальних передумов популяризації даного напрямлення, перелік ВНЗів, де готуються спеціалісти з даної спеціальності, виствітлення головних цілей освіти та напрямів дослідницької діяльності за фахом, визначення освітньої програма підготовки лінгвіста у провідних вищих навчальних закладах КНР.

Методи дослідження. Загальнонауковий метод, який дозволив дослідити зарубіжні та вітчизняні джерела з наступним синтезом результатів. На основі чого можна було виявити стан професійної підготовки прикладних лінгвістів іноземної мови в університетах КНР. Аналіз документів, що сприяв вивченню нормативно-правової бази забезпечення професійної підготовки магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики. Порівняльно-історичний для вивчення проблеми, виявлення закономірностей і тенденцій її розвитку. Емпіричний метод буде використано під час обговорення проблеми дослідження з експертами у

галузі педагогічної освіти під час листування, бесіди з адміністрацією та вчителями педагогічних ВУЗів КНР, що дали змогу з'ясувати вимоги до професійної підготовки магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики у Китаї.

Виклад основного матеріалу. Прикордонна безвізова торгівля, будівництво інфраструктури та промислових об'єктів у рамках економічної зони Шовкового шляху, спільні підприємства та гуманітарні обміни позитивно впливають на розвиток та зміцнюють міжнародні відносини між країнами. До того ж, за даними Міністерства освіти КНР, Китай став найважливішим освітнім хабом Азії: у 2016 році загальна кількість студентів, які приїхали на навчання до Китаю досягла 440 тисяч. Згідно опублікованих даних, кількість іноземних студентів у китайських навчальних закладах безперервно збільшується. З 2012 до 2016 роки приріст досяг 35 %. Найбільш популярне навчання серед студентів Республіки Корея, США, Таїланду, Казахстану, Японії та В'єтнаму. При цьому помітно зростає популярність китайських вищих навчальних закладів серед студентів країн «Один пояс – один шлях» [2].

З моменту проголошення цієї стратегії керівником КНР Сі Цзиньпіном (осінь 2013 року) пройшло не так багато часу, але у Китаї вже створені відповідні керуючі структури, фінансові інститути, політологічні, наукові та інформаційні центри, також сплановане «лінгвістичне забезпечення» нової стратегії: виділені ключові іноземні мови, вивчення яких надзвичайно важливе для держави, високе значення приділяється вивченню не лише мови, але й культури інших країн, готуються таланти, що спроможні досліджувати, практично використовувати та створювати інтернет-ресурси на цих мовах. Можна сказати, що в країні розпочався новий етап використання лінгвістики для вирішення задач зовнішньої політики Китаю [1].

На даному етапі розвитку країна потребує фахівців, які спеціалізуються на рішенні практичних завдань пов'язаних з мовою,

вивченням мови, а також практичним використанням лінгвістики в інших галузях, саме такі фахівці набувають популярності на ринку праці. Такого роду спеціалісти можуть займатися викладацькою діяльністю, також лінгвісти досить часто мають попит у сфері розробок комп'ютерного софту або пов'язують свою роботу з науково-дослідницькою діяльністю, займаються підготуванням навчальної літератури, пишуть наукові статті, приймають участь у розробці підручників. Політична та економічна ситуації у КНР вплинули на підвищення попиту підготовки спеціалістів прикладної лінгвістики, які б не лише на професійному рівні володіли іноземною мовою, але й забезпечували виконання науково-дослідницької роботи для створення інформаційних систем, технологій автоматизованого та машинного перекладу, збору інформації, написання інструкцій та посібників по створеним продуктам системи.

У контексті вищезазначеного вивчення іноземної мови, якість її викладання, підготовка висококваліфікованих майбутніх фахівців з іноземної мови та прикладної лінгвістики, їхня професійна підготовка набувають особливого значення.

У Китаї з червня 1997 року було офіційно затверджено «Перелік спеціальностей з навчальних дисциплін для магістрів та докторантів», який складається з 12 галузей науки, що в свою чергу поділяються на галузь знань та спеціальність. Таким чином підготовці фахівців за напрямом 050211 «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» відповідає галузі знань 0502 «Іноземна мова та література», яка відноситься до галузі науки 05 «Гуманітарні науки». Залік студентів за обраною спеціальністю проходить у 19 університетах країни, серед яких Гуандунський університет іноземних мов та зовнішньої торгівлі (广东外语外贸大学), Пекінський університет іноземних мов (北京外国语大学), Нанкінський університет (南京大学) та Шанхайський університет іноземних мов (上海外国语大学) [6; 7].

Спеціальність «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» відкрита для студентів, які вже закінчили бакалаврат та мають загальні знання у сфері мовознавства. На сьогодні «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» – це єдина спеціальність, в якій вивчення фонології, синтаксису, семантики та практичне володіння іноземною мовою є головними складовими навчально-дослідницької роботи, в той же час професійно вивчається та досліджується прикладна лінгвістика [6; 7].

Відповідно до вимог щодо змісту освіти у Китаї, головними цілями навчання за даною спеціальністю є:

1. Студент повинен бути законослухняним громадянином, патріотом, який служить на благо соціалізму та володіє загальними принципами марксизму, дотримується основної політичної лінії соціалізму.

2. Обов'язкове оволодіння студентами базовою теорією за даною спеціальністю, систематизація знань з іноземної мови та прикладної лінгвістики, методика викладання іноземної мови, усного та письмового перекладу. Студент повинен знати сучасні напрямки розвитку прикладної лінгвістики, лінгвістичні забезпечення систем обробки мови та мовлення; володіти базовими знаннями в області структурного опису мов (за рівнями); мати чітке уявлення щодо структури лінгвістики як науки, про її зв'язки з іншими науковими дисциплінами, зокрема, інформатикою, щодо прикордонних дисциплін (логіка, семіотика, психолінгвістика, соціолінгвістика, лінгводидактика, теорія та практика перекладу та ін.).

3. Студент повинен вміти оперувати базовим понятійним апаратом теоретичної та прикладної лінгвістики, вирішувати практичні задачі моделювання мовних аспектів на прикладі деяких штучних мов (мов формальних граматики, форм Бекус-Нура, пошукових мов, уявлення знання та семантики).

4. Студент повинен отримати навички самостійної, пошукової дослідницької роботи з навчальним матеріалом з пройдених навчальних дисциплін, а також практичної роботи з лінгвістичними ресурсами

(системами машинного перекладу, словниками, тезаурусами, пошуковими системами, корпусами, електронними навчальними та тестовими програмами) [4; 6; 7].

Навчання проходить за наступними напрямками (на прикладі набору студентів до Накінського університету):

01 Іноземна мова та прикладна лінгвістика

02 Переклад

03 Двомовна лексикографія

04 Автоматизоване викладання англійської мови

05 Лінгвістика (корейська мова) та дослідження перекладу [7].

Необхідно зазначити, що напрями дослідницької діяльності можуть відрізнятися у кожному вищому навчальному закладі.

Загальна освітня програма підготовки лінгвіста передбачає вивчення наступних дисциплін:

- загальні гуманітарні та соціально-економічні дисципліни, які спрямовані на отримання майбутніми лінгвістами універсальних знань, що дозволяють сформувати необхідні знання про різні сфери суспільства;

- загальні математичні та природничо-наукові дисципліни, які надають знання щодо досягнень у природознавчій сфері та в області інформаційних технологій;

- загальнопрофесійні дисципліни, які представляють собою цикл предметів загальнолінгвістичної підготовки;

- дисципліни спеціальної підготовки, які включають й дисципліни зі спеціальності, у процесі вивчення яких формуються професійні уміння та навички;

- факультативні дисципліни, які доповнюють професійну підготовку майбутнього спеціаліста [6; 7].

Після закінчення ВНЗу випускники профіля «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» можуть використовувати отримані знання з інформаційних технологій, іноземних мов та прикладної лінгвістики під

час праці у туристичних й інформаційних агенствах, освітніх структурах, перекладацьких фірмах, у редакційних та інформаційних відділах організацій у якості: лінгвістів-перекладачів, розробників технічної документації (технічних письменників), спеціалістів інформаційних служб, спеціалістів з інтернаціоналізації та локалізації товарів на світових ринках, SEO-оптимізаторів, розробників WEB-сайтів комерційних фірм на іноземних мовах [4; 6; 7].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, здійснений аналіз дозволяє зробити висновок, що оптимізована та сучасна система навчання магістрів іноземної мови та прикладної лінгвістики у китайських вищих навчальних закладах набуває цінності для реформування та удосконалення освітньої системи України.

Подальші наукові розвідки плануємо спрямувати на вивчення та обґрунтування можливостей і рекомендацій щодо використання позитивного досвіду Китаю у вітчизняній системі освіти.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Завьялова О. И. Лингвистическая стратегия Китая [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.ng.ru/ideas/2015-06-26/5_china.html?print=Y
2. Минобразования КНР: Китай стал крупнейшим образовательным хабом Азии [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://russian.news.cn/2017-03/02/c_136096452.htm – Название с экрана.
3. Пазюра Н. В. Проблеми іншомовної підготовки студентів в соціально-культурному контексті: зарубіжний досвід [Электронный ресурс] / Н. В. Пазюра. – Режим доступа: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/18113> – Назва з екрана.
4. Соснина Е. П. Введение в прикладную лингвистику: учебное пособие / Е. П. Соснина. – 2-е изд., испр. и доп. – Ульяновск: УЛГТУ, 2012. – 110 с.

5. Юдіна О. В. Система вправ для навчання майбутніх менеджерів міжкультурного спілкування німецькою мовою / О. В. Юдіна // Іноземні мови. – 2009. – № 2. – С. 35–39.

6. China Academic degree and graduate education Information [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.chinadegrees.cn/xwyyjsjyxx/sy/glmd/267001.shtml> – Title from the screen.

7. 外国语言学及应用语言学专业 [Electronic resource] – Mode of access: http://baike.baidu.com/link?url=plvfZf-Q0iz682sttk7pKDSA1C6i11w9dPtQAUdvyo4FdVN0Mi5sLB2miWoyDEEPror4BiMSMSuXIdlAfkfJamMsbYO92uHogYnrgLBNkeeIihH4bUZX8DIIWZFS8JXxvX8NfoFOUsd7U3Us5lqwiwj6XRw5UpSd0Rd89VRzpQWixCQcttfPH1u4C5vKnfL_aV6Fi4GTCG5zC2oEwn7MihfacnrFoOrArWDizfZWUW – Title from the screen.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Гуцько Любов Олександрівна – аспірантка першого року навчання Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Провідний фахівець кафедри авіаційної англійської мови Національного авіаційного університету.

Коло наукових інтересів: порівняльна педагогіка, системи освіти КНР.